

Rocznik sześćdziesiąty siódmy.

Urzędowy Orędownik Kościelny dla diecezji chełmińskiej.

Nr. 6.

Poniedziałek, 11-go sierpnia

1924.

Konta u P. K. O. w Poznaniu wzgl. Warszawie. — (Konta poniżej 200.000 są u P. K. O. Warszawa).

a) Nr. 200 331 Biskupi Jen. Wikariat Chełmiński.	f) Nr. 200 717 Komitet Stow. Św. Bonifacego i Wojciecha
b) Nr. 205 413 Kasa Kancelarii Biskupiej.	g) Nr. 205 576 Prokuratura seminarjum duchownego Pelplin — telef. 69.
c) Nr. 200 562 Kasa Kapituły Chełmińskiej.	h) Nr. 144 974 Dzieło św. Dzieciństwa Kraków, Kleparz 19.
d) Nr. 200 255 Kasa posiłkowa ks. ks. Emerytów diecezji Chełmińskiej.	i) Nr. 160 138 Rada diec. Chełmińskiej w Pelplinie (Tow. Misyjne).
e) Nr. 202 549 Directorium Sod. Ignatianae.	

Treść:

62. Świętopietrze.	66. Kolekta na budowę plebanji w Borowym młynie.
63. List Ojca Św. do Najprzewielebniejszego Ks. Biskupa Ordynariusza z okazji jubileuszu Najdostojniejszego Arcypasterza.	67. Facultas ad faciendas benedictiones.
64. Urządzenie samodzielnego duszpasterstwa w Krotoszynach.	68. Sprawy wojskowe.
65. Podwyższenie rocznej opłaty za abonament Orędownika kościelnego.	69. Taksa diecezjalna za czynności kapłańskie.
	70. Podatki gminne.
	71. Stypendjum za msze manualne.
	72. Rekolekcje kapłańskie.
	73. Zmiany w Duchowieństwie.

62.

Dal Vaticano, 20. Junii 1924.

Nr. 32028.

Ill. - me ac Rev. - me Domine, Tuum animum Sanctitatis Suae egregie studiosum, quum aliis saepe argumentis testari soles, tum proxime ostendisti largitate summae MP. 2.000.000.000, quam Eidem, per Apostolicum Poloniae Nuntium, pie obtulisti.

Scito igitur id officium accidisse Beatissimo Patri peracceptum, de quo plurimas gratias agit cum Amplitudini Tuae, tum singulis largitoribus Augustus Pontifex, Deumque rogat ut caelestium donorum copia cumulare velit. Quorum auspiciem et benevolentiae Suae testem, tibi cunctoque tuo clero ac populo Apostolicam Benedictionem amantissime largitur.

Haec tibi renuntians, sensus existimationis maximae erga te meae profiteor, quibus sum et permanere gaudeo

**Amplitudini Tuae
addictissimus**

D. C. Gaspari.

63.

Venerabili Fratri

Augustino

Episcopo Culmensi

Pius PP. XI.

Venerabili Fratri

salutem et apostolicam benedictionem.

Renuntiavit Nobis nuper Culmensium Canonorum Ordo annum proxime exactum iri Episcopatus tui quintum et vicesimum, simulque petit ut fausto eo die, aliquo benevolentiae Nostrae signo te ornaremus. Nos rogationi huiusmodi per has litteras satisfacimus perlibenter; eo magis quod meritorum tuorum commemoratio conjuncta erat, te nempe, inter alia, duo instituta parandis ad sacerdotium pueris condidisse, sedulo semper animarum salutis invigilasse, in iisque demum, quae ad divinum cultum pertinerent fidelium commoditati prospexisse salubriter. Itaque, de tam laeto eventu, gratulantes tibi ex animo, communibus cleri populique tui votis hoc Nostrum quidem accedit, ut, Deo favente, seros in annos bona utaris valetudine ac pastoralis tua diligentia in dio-

cesis istius utilitatem plurimum conferre pergat. Quo autem ex ista recordatione illius diei splendor fructusque augeatur, tibi ultro potestatem facimus populo semel benedicendi Nostro nomine, ita quidem ut quicumque rite confessi fuerint et sacra de altari libaverint, iidem veniam de admisis omnibus apud Deum impetrent. Interea, in caelestium munerum auspiciis atque in benevolentiae Nostrae testimonium, Apostolicam Benedictionem, tibi Venerabilis Frater, universoque tuo clero ac populo amantissime impertimus.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, die XXX mensis Junii anno MCMXXIV, Pontificatus Nostri tertio.

Pius PP. XI.

Hisce facultatem concedimus omnibus parochiis et curatis necnon catechetis, Nomine Beatissimi Patris semel populo benedicendi, cum qua benedictione conjuncta est plenaria indulgentia sub conditione supra memorata.

† Augustinus

64.

Obwieszczenie.

Celem budowy kościoła w Krotoszynach — pow. Lubawa — utworzył się w dniu 6 sierpnia 1922 r. Komitet jako towarzystwo zapisane sądowo, zastępujący katolików mieszkających w następujących miejscowościach:

1. Krotoszyny wieś i folwark,
2. Zawada folwark,
3. Czachówki majątek,
4. Fitowo wieś,
5. Dworzec Biskupiec,
6. Tartak Biskupiec,
7. Bielice majątek państwowy.

Powyższe miejscowości odcięte zostały przez granicę polityczną od kościoła parafialnego w mieście Biskupiec należących do Niemiec.

Komitet wybudował kościół i nabył dom mieszkalny dla kapłana.

Przychylając się do kilkakrotnie ponawianego wniosku Komitetu jako też i do zbiorowej petycji zainteresowanych katolików, urządzam niniejszem dla udogodnienia duszpasterstwa nad katolikami z miejscowości powyżej wymienionych samodzielne duszpasterstwo.

Rektorowi kościoła w Krotoszynach nadaje się prawa i obowiązki samodzielnego duszpasterza.

Utworzenie samodzielnej gminy kościelnej w Krotoszynach nastąpi później.

Pelplin, dn. 17 czerwca 1924 r.

Biskup Chełmiński

† Augustyn.

65.

Dopłata za abonament orędownika kościelnego za rok bieżący wynosi 2 złote za jeden egzemplarz. Poszczególne kasy kościelne zechcą natychmiast zaległą za rok bieżący opłatę w wysokości 2 złotych przez księży dziekanów do kasy biskupiej na konto czekowe 200 331 nadesłać.

Pelplin, dn. 27 lipca 1924.

Biskupi Jen. Wikarjat Chełmiński.

66.

Kolekta na plebanję w Borowym młynie

Mieszkańcy Borowego młyna rozpoczęli zeszłego roku budowę plebanji, ale nie mogą jej o własnych siłach ukończyć. Dla tego prosił ich duszpasterz o kolektę, aby rozpoczęte dzieło do końca doprowadzić. Najprzewielebniejszy ks. Biskup Ordynariusz przychylił się do jego prośby i polecił ogłosić kolektę diecezjalną na budowę plebanji w Borowym młynie. Kolekta ta odbędzie się w 11 niedzielę po Pent. 24. b. m. we wszystkich kościołach parafialnych, filjalnych i kaplicach.

Ww. księży proboszczowie i rządcy parafji zechcą powyższą kolektę w niedzielę poprzednią ogłosić i gorąco polecić i składkę kolekty natychmiast do księży dziekanów odesłać, którzy more solito je nadesła do kasy biskupiej.

Pelplin, 4. 8. 24.

67.

Zwracamy uwagę Wielebnych księży proboszczów na stronę 292 rytuału naszego „*Facultas ad faciendas benedictiones a cap. 37—44 assignatas omnibus parochis delegata est.*“

Księża proboszczowie posiadają więc facultatem poświęcenia nowego krzyża i nie potrzebują o tę facultas prosić.

Pelplin, dnia 27 lipca 1924 r.

68.

Kurja Biskupia Wojsk Polskich
przy
Ministerstwie Spraw Wojskow.

L. dz. 4971.

Warszawa, d. 28. 7. 1924.

Do Prześwietnej Kurji Biskupiej

w Pelplinie.

Przesyłam do wiadomości Prześwietnej Kurji Biskupiej rozporządzenie M. S. Wojsk., zawiera-

jące uzupełnienie przepisów przy zawieraniu małżeństw przez osoby wojskowe.

w z. Biskupa Polowego W. P.
Ks. Dr. Jachimowski,
Kancelarz.

Minister. Spraw Wojskow.
Departament I. Piechoty
L. dz. 16174 Pob. Ew.

Warszawa, dn. 19 lipca 1924.

Zawieranie małżeństw
przez osoby wojskowe.

Stosownie do pisma Min. Spr. Wewn. S. A. A. 1178-24 z dn. 12. 6. 1924 r. w sprawie zawierania małżeństw przez popisowych w okresie od uznania ich przez Kom. Przgl. za zdanych, aż do chwili wcielenia, proszę Pana Generała o powiadomienie dowódców i komendantów podległych sobie oddziałów, zakładów i P. K. U., że popisowi w czasie między poborem t. j. uznaniem ich przez Kom. Przgl. za zdanych aż do chwili wcielenia ich do szeregów jako żołnierzy, zezwoleń władz wojskowych na zawarcie związków małżeńskich nie potrzebują.

Nadmieniam przy tem, że zawarcie małżeństwa przez popisowego, przed wstąpieniem do służby wojskowej, nie daje prawa do odroczenia obowiązku pełnienia powszechnej służby wojskowej, ani też prawa do żadnych świadczeń ze Skarbu Państwa na rzecz rodziny.

Szef Departamentu I. Piechoty
(—) Stanisław Wróblewski.

Za zgodność odpisu:

Rs. Br. Michalski.

69.

Wobec ustalonej waluty należy się powrócić do taksy przedwojennej przez Władzę duchowną zatwierdzonej. Nie wolno więcej brać za czynności kapłańskie jak taksa poszczególnej parafii przepisuje i to tyle złotych ile było dawniej marek niemieckich. Dozory kościelne, które mają takse, która nie odpowiada obecnym stosunkom, zechcą nową takse ustalić i nam do zatwierdzenia nadesłać.

Pelplin, dnia 28. 7. 1924.

70.

W przedmiocie podatków gminnych.

Niektóre gminy pociągały księży do płacenia podatków gminnych z tem uzasadnieniem, „że gminy na podstawie rozporządzenia Ministerstwa b. dzielnicy pruskiej z dnia 30 lipca 1919 i przepisów wykonawczych do tego rozporządzenia (Dz. Urzęd. na rok 1920 str. 129) przyciągają osoby duchowne do połowy podatków gminnych. Przywilej pruski z wyjściem cytowanego rozporządzenia upada.”

Ks. proboszcz Sprengel z Czerska, którego także pociągnięto do podatku gminnego w r. 1921, przeprowadził protest i apelację przeciw temu z tym pomyślnym skutkiem, że Wojewoda Pomorski odpowiedział pod dniem 18. 1. 1922 r. L. IV b 816 odręcznie Wydziałowi Powiatowemu w Chojnicach: „Zwracam z uwagą, że ani rozp. Ministerstwa b. dzielnicy pruskiej z dnia 31 lipca 1919 ani rozporządzenie wykonawcze do tegoż nie znosi obowiązujących ustaw z dnia 23. 9. 1867 i 16. 7. 1909, które w danym wypadku należy stosować.”

Podajemy to dla informacji Wielebnego Duchowieństwa.

Pelplin, dnia 1. 8. 1924.

71.

Stypendjum za msze manualne.

Odmieniając rozporządzenie nasze z dnia 2-go lipca 1920 wyznacza się jako takse diecezjalną za msze manualne

- a) za cichą mszę św. 2 zł.
- b) za śpiewaną mszę św. 4 zł.

Pelplin, 4 sierpnia 1924.

72.

Rekolekcje dla kapłanów.

odbędą się w seminarjum duchownem w polskim języku od 8—12 września r. b. w niemieckim języku od 15—19 września r. b.

Pelplin, 4. 8. 1924.

73.

Zmiana w Duchowieństwie.

Powołano na wikariat:

ks. Arasmusa Antoniego do Lubichowa,
ks. Czaplńskiego Franciszka do Chelmży,

ks. Dahlmannna Antoniego do Grudziądza,
ks. Dąbrowskiego Bernarda do Osia,
ks. Dąbrowskiego Franciszka do Barłóżna,
ks. Fischoedera Feliksa do Kowalewa,
ks. Góreckiego Wincentego do Brus,
ks. Jeke Bolesława do Brus,
ks. Kijorę Albina do Torunia św. Jakób,
ks. Króla Joachima do Torunia św. Jakób,
ks. Koźnika Karola do Wygody,
ks. Langiego Franciszka do Śliwic,
ks. Motylewskiego Franciszka do Radzyna,
ks. Panka Pawła do Pucka,
ks. Papenfusa Pawła do Pieniążkowa,
ks. Pastwę Antoniego do Grudziądza,
ks. Plewę Teodora do Torunia św. Marji,
ks. Porzyńskiego Alojzego do Luzina,
ks. Prabuckiego Alojzego do Stężycy,
ks. Prissa Antoniego do Goręczyna,
ks. Radtkiego Szczepana do Chełmży,
ks. Tegowskiego Stanisława do Lubawy,,
ks. Zawadzińskiego Juliana do Kamienia,

Przeniesiono:

ks. Stawickiego z Grudziądza do Pogódek,
ks. Kurlanda z Grudziądza do Torunia św. Marji,
ks. Krzyżanowskiego z Pucka do Grudziądza,
ks. Borka z Barłóżna do Zblewa,

ks. Hinza z Brus do Borzyszków,
ks. Wieczorka z Torunia św. Marji do Gniewu,
ks. Roehle z Luzina do Kiszewy,
ks. Szuta z Lubawy do Brodnicy,
ks. Kalinowskiego z Brodnicy do Golubia,
ks. Grzenie z Goręczyna do Pelplina jako wikarjusza tumskiego i prof. Coll. Marianum,
ks. Józefowicza z Chełmży na zastępstwo w Górznie.

Mianowano:

ks. Wiśniewskiego Jana wikarjuszem tumskim i prof. Colleg. Marianum,
ks. Chabowskiego lokalnym wikarym w Wdzie,
ks. Wilemskiego Pawła administratorem w Chełmży,
ks. Wilemskiego Czesława adm. in temp. w Waldowie,
ks. Papacka z Żukowa kuratusem w Linji.

Zmarli:

ks. jubilat Tomasz Fryntkowski, proboszcz chełmżyński, 18. 7. 1824,
ks. Hugon Szpitter, wikary w Osieku, 31. 7. 24.

R. I. P.